

установами і безпековими структурами міжнародних організацій, в першу чергу, країн-членів НАТО та ЄС.

Література:

1. Яценко І. І. Загальна характеристика міжнародного співробітництва в галузі судової експертизи: адміністративно-правовий аспект. Наукові записки: серія право. 2019. № 4. С. 142–148.

2. ІСТЕ СБУ отримав повноправне членство в Європейському інституті телекомунікаційних стандартів URL: <https://ssu.gov.ua/novyny/iste-sbu-otrymav-povnopravne-chlenstvo-v-yevropeiskomu-institutu-telekomunikatsiinykh-standartiv>

3. Чечіль Ю. О. Основні напрями розвитку судово-експертної діяльності: бачення європейської мережі судово-експертних установ (enfsi). *Судова експертиза в контексті відновлення України*: Матеріали III всеукр. наук.-практ. конф. (9 червня 2023 р. м. Львів); за ред. д.т.н. М. О. Можаяєва / НДЦСЕ у сфері інформаційних технологій та інтелектуальної власності Мін'юсту. Київ: видавництво Ліра-К, 2023. С. 38, 39.

4. Біла В. Р. Міжнародне співробітництво у судово-експертній діяльності: сучасний стан та перспективи *Судова експертиза в контексті відновлення України*: Матеріали III всеукр. наук.-практ. конф. (9 червня 2023 р. м. Львів); за ред. д.т.н. М. О. Можаяєва / НДЦСЕ у сфері інформаційних технологій та інтелектуальної власності Мін'юсту. Київ: видавництво Ліра-К, 2023. С. 46.

ФУНКЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ОРГАНІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ

Капустіна Марієтта,

*кандидат юридичних наук, доцент,
старший науковий співробітник*

*Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса
Національної академії правових наук України*

Інформаційні системи, які використовують органи кримінальної юстиції в своїй діяльності виконують низку функцій. Вивчення та аналіз юридичної літератури та нормативно-правових актів з окресленої проблематики дозволили виділити наступні:

1) *комунікаційна функція*, яка полягає у забезпеченні передачі, обміні інформаційними ресурсами, що містяться у системі. При чому комунікація може бути як внутрішньою, так і зовнішньою. Внутрішня комунікація полягає у тому, що обмін, передача документів, матеріалів, відомостей, даних здійснюється між користувачами однієї системи. Зовнішня комунікація полягає у тому, що передача й обмін інформаційними ресурсами здійснюється між різними інформаційними системами, тобто має місце автоматизована інформаційна взаємодія з іншими системами. Так, наприклад, інформаційно-телекомунікаційна система досудового розслідування «іКейс» взаємодіє з Єдиним реєстром досудових розслідувань. Інформаційний обмін та інформаційна взаємодія між цими двома системами зумовлений тим, що в систему досудового розслідування «іКейс» вносяться відомості про кримінальне провадження (подію, обставини встановлені під час досудового розслідування, учасників кримінального провадження, кваліфікацію кримінального правопорушення тощо), а також інші відомості, необхідні для автоматизації процесів досудового розслідування, зокрема інформація про речові докази, підготовку до слідчих (розшукових) дій тощо [1]. В свою чергу Єдиний реєстр досудових розслідувань по-перше, забезпечує реєстрацію кримінальних правопорушень та осіб, які їх учинили й облік прийнятих під час досудового розслідування рішень та результатів судового провадження; по-друге, призначений для збирання, зберігання, захисту, оброблення, обліку, пошуку, узагальнення даних про: а) час та дату повідомлення про кримінальне правопорушення; б) прізвище, ім'я, по батькові потерпілого або заявника; в) попередню правову кваліфікацію кримінального правопорушення; г) дату та час затримання особи (звільнення); г) обрання, зміну та скасування запобіжного заходу; д) час та дату повідомлення про підозру, зміну, скасування повідомлення про підозру; е) дату та підставу здійснення (скасування) спеціального досудового розслідування; є) зупинення та відновлення досудового розслідування; ж) об'єднання та виділення матеріалів досудових розслідувань; з) закінчення досудового розслідування тощо [2];

2) *інформаційна функція*, яка забезпечує реалізацію інформаційних процесів, а саме таких як, збір, накопичення, реєстрація, зберігання, пошук, поширення інформації. Кожен з них має відповідну характеристику. Так, збір – це початковий процес, саме з нього розпочинається інформаційна робота та залежать наступні інформаційні процеси. При збиранні інформації найчастіше використовуються такі методи, як спостереження, опитування, інтерв'ювання. Паралельно зі збиранням інформації здійснюється й її накопичення. Як слушно зауважує В. М. Варенко, одного-двох джерел вкрай недостатньо для прийняття ефективного управлінського рішення, тому збирач інформації (аналітик) намагається якомога більше

отримати необхідної інформації, її зберегти і ефективно використати [3, с. 102]. На наш погляд, саме накопичення більшої кількості інформації, надає змогу не тільки прийняти рішення, а й спрогнозувати наслідки його прийняття. Після збирання інформації розпочинається процес реєстрації, а саме технічне оброблення інформації. З реєстрацією інформації тісно пов'язаний й процес зберігання, оскільки сама по собі інформаційна система слугує сховищем для інформаційних ресурсів (відомостей, даних, документів). Не менш важливим процесом є пошук, оскільки саме він спроможний задовольнити потреби користувача. Під інформаційним пошуком прийнято розуміти сукупність логічних та технічних операцій, що мають кінцевою метою знаходження документів, відомостей про них, фактів, даних, релевантних запиту користувача [4, с. 21]. Центральна задача інформаційного пошуку, як слушно наголошують О. Л. Сухий, В. М. Міленін, В. М. Тарадайнік це допомогти користувачеві задовольнити його інформаційну потребу. В свою чергу інформаційні потреби користувача формулюються як деякий запит, який представляє з себе набір ключових слів, що характеризує те, що шукає користувач [5, с. 21]. Завершальним інформаційним процесом є поширення інформації. Сутність цього інформаційного процесу полягає у тому, що відшукана та опрацьована інформація передається (видається) користувачу (споживачу) на його запит;

3) *аналітична функція*. Для визначення сутності цієї функції вважаємо за доцільне актуалізувати увагу на тому, що вона тісно пов'язана з розглянутою вище інформаційною функцією, яка забезпечує реалізацію інформаційних процесів. В підтвердження цієї позиції вважаємо за необхідне навести наступні аргументи: по-перше, під аналітикою прийнято розуміти цілісну сукупність принципів методологічного, організаційного і технологічного забезпечення індивідуальної і колективної розумової діяльності, яка дозволяє ефективно оброблювати інформацію з метою удосконалення якості існуючих і набуття нових знань, а також підготовки інформаційної бази для прийняття оптимальних управлінських рішень [4, с. 26–27]; по-друге, результативність роботи аналітика вимірюється якістю виконання основних інформаційних процесів, таких як: збирання, накопичення, зберігання, пошук, опрацювання, передавання [3, с. 249]; по-третє, одним з інформаційних процесів є оброблення інформації. Цей інформаційний процес такі науковці, як В.І. Захарова та Л.Я. Філіпова поділяють на оброблення технічне та наукове. Технічне оброблення полягає в обліку та реєстрації повідомлень. Наукове оброблення полягає в інформаційному аналізі й синтезі повідомлень та називається аналітико-синтетичною обробкою (переробкою) інформації [4, с. 21]. Сутність такого аналітико-синтетичного оброблення полягає у тому, що з наявних повідомлень при їх аналізі виводять різні

обґрунтовані твердження, висновки, узагальнення. Результати переробленої інформації подаються у вигляді нових повідомлень, правил, тверджень, виявлених закономірностей. Таким чином здійснюється синтез знань, нової, аналітичної інформації [3, с. 103, 249]. Отже, сутність аналітичної функції полягає у тому, що вона забезпечує утворення вихідної (аналітичної) інформації після оброблення (опрацювання) первинної (вхідної) інформації. Ця утворена вихідна (аналітична) інформація використовується для прийняття рішень та прогнозування їх наслідків. Наприклад, на підставі аналітичної інформації можуть прийматися процесуальні та тактичні рішення при розслідуванні тих чи інших кримінальних правопорушень;

4) *функція інформаційної безпеки*, яка полягає у централізованому захисті та зберіганні інформаційних ресурсів, що містяться в системі. Ця функція має не менш важливе значення, ніж інші функції системи. Це пояснюється тим, що неправильне або зловмисне використання інформації в системах може призвести до негативних наслідків для процесу розслідування, дезорганізувати роботу органів кримінальної юстиції, порушити права учасників кримінальних проваджень і тому, як слушно зауважує В.М. Варенко, інформацію потрібно захищати від спотворювання, втрати, несанкціонованого доступу, зловмисного використання [3, с. 104, 254]. Для уникнення негативних проявів та їх наслідків інформаційна система з погляду інформаційної безпеки повинна відповідати таким категоріям, як надійність – гарантія того, що система поводить себе в нормальному і позаштатному режимах так, як заплановано; точність – гарантія точного і повного виконання всіх команд; контроль доступу – гарантія того, що різні групи користувачів мають різний доступ до інформаційних об'єктів, і ці обмеження доступу постійно виконуються; контрольованість – гарантія того, що в будь-який момент може бути зроблена ідентифікація – гарантія того, що користувач, підключений у цей момент до системи, є саме тим, за кого себе видає; стійкість до спеціальних збоїв – гарантія того, що при спеціальному внесенні помилок у межах заздалегідь обговорених норм система буде поводитися так, як обговорено заздалегідь [6, с. 66]. Вивчення наукової літератури в сфері інформаційного забезпечення та аналіз нормативно-правових актів, що регламентують порядок функціонування інформаційних систем надають можливість стверджувати, що функція інформаційної безпеки реалізується шляхом застосування комплексної системи захисту інформації. Під останньою розуміють єдину сукупність організаційних, технічних, криптографічних та інших заходів і засобів, що забезпечують захист інформації від несанкціонованих дій (доступу до інформації та/або її модифікації), навмисних (або ненавмисних) спроб порушення конфіденційності, цілісності та доступності ресурсів системи та інших загроз [7, с. 19; 1–2].

Література:

1. Положенням про інформаційно-телекомунікаційну систему досудового розслідування «iКейс»: затвер. Наказом Національного антикорупційного бюро України, Офісу Генерального прокурора, Ради суддів України, Вищого антикорупційного суду 15 грудня 2021 року № 175/390/57/72. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0390886-21#Text>
2. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: затв. Наказом Генерального прокурора від 17.08.2023 № 231. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>
3. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність: Навч. посіб. К.: Університет «Україна», 2014. 417 с.
4. Основи інформаційно-аналітичної діяльності: навч. посіб. / Захарова В.І., Філіпова Л.Я. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 336 с.
5. Сухий О. Л. Алгоритми пошуку в інформаційних системах: методичні рекомендації. К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2015. 71 с.
6. Климчук О. В. Інформаційні системи і технології в управлінні. Конспект лекцій. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 160 с.
7. Вишня В. Б. Основи інформаційної безпеки: навч. посібник. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутріш. справ, 2020. 128 с.

ДО ПИТАННЯ ПРО ЕКСПЕРТИЗУ В МЕДІАЦІЇ

Каращук Катерина,

медіатор, адвокат,

приватний виконавець виконавчого округу м. Києва

У сучасному світі все більш затребуваною стає медіація, як альтернативний спосіб вирішення спорів, який базується за гарвардській концепції ведення переговорів. В загальному розумінні медіація – це спосіб урегулювання конфліктів за взаємною домовленістю, процесом, під час якого незалежна третя особа, яка володіє навичками медіації, допомагає сторонам знайти шляхом переговорів вихід зі спору, досягти консенсусу за допомогою укладення угоди за результатами медіації. Прийнятий 16.11.2021 р. Закон України «Про медіацію» визначає відповідне поняття як «позасудову добровільну, конфіденційну, структуровану процедуру, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються